

องค์ความรู้ของสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อองค์ความรู้ การบริการที่เป็นเลิศ

ฝ่ายที่รับผิดชอบ ฝ่ายทะเบียน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ความหมายของการบริการ การบริการ คือ กิจกรรม การกระทำ กระบวนการ หรือผลการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ประชาชนผู้รับบริการได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการ หรือความจำเป็น นอกจากนี้การบริการยังเป็นกระบวนการส่งมอบและตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

ความสำคัญของการบริการ ข้าราชการ คือ ผู้ที่ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ นอกจากจะมีหน้าที่รับผิดชอบตามภารกิจของตำแหน่งและองค์กรแล้ว ข้าราชการทุกคนล้วนมีหน้าที่เป็นกลไกของรัฐบาลในการให้บริการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนด้วย ดังนั้น การให้บริการจึงเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทุกคน

คุณสมบัติของผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการที่ดีควรมีหน้าที่ในการส่งมอบบริการที่เป็นเลิศให้แก่ประชาชน โดย ผู้ให้บริการจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในงานและหน้าที่ที่รับผิดชอบและมีความรู้ เกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ ของหน่วยงานของตนเอง ๒) เป็นผู้ที่มีความพร้อมทางร่างกาย มีสุขภาพแข็งแรง และความพร้อมทางใจ ๓) เป็นผู้ที่มีความเต็มใจให้บริการ เป็นผู้ที่ไม่เอินเอียง ชอบช่วยเหลือผู้อื่นมองโลกในแง่ดี ให้เกียรติผู้อื่นเสมอ ๔) เป็นผู้ที่มีทัศนคติทางบวกต่องานบริการ ๕) เป็นผู้ที่มีทักษะต่องานราชการที่ตนเองปฏิบัติอยู่ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง เป็นผู้ที่ช่างสังเกต และมีปฏิภาณไหวพริบดี ๖) เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนและผ่านการฝึกอบรมทางด้านเทคนิคการบริการ ๗) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและประชาชนผู้รับบริการ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ๘) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมต่องานบริการนั้นๆ ๙) มีความซื่อสัตย์ สุจริต และ ๑๐) รักและเสียสละเพื่อองค์กร

พื้นฐานของการบริการที่ดี พื้นฐานของการให้บริการควรเป็นไปเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการบริการให้เป็นเลิศและมีมาตรฐาน ทั้งนี้พื้นฐานของการบริการที่ดีประกอบด้วย

๑. กระบวนการในการให้บริการ ผู้บริหารหน่วยงานราชการจะต้องเป็นผู้ดูแลและออกแบบขั้นตอนของการบริการ หรือพิมพ์เขียว (Blueprint) สร้างกระบวนการให้การบริการประชาชนมีความเหมาะสม ต่อเนื่องและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ข้าราชการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การประสานความร่วมมือ การทำงานร่วมกันของข้าราชการจากทุกหน่วยงานตลอดจนความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน

๓. การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ โดยมอบอำนาจในการตัดสินใจให้กับข้าราชการที่ให้บริการ ในการวิเคราะห์ แก้ปัญหาการระดมสมอง และการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติราชการที่แตกต่างตามความเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปด้วยความรวดเร็วและคล่องตัว เพื่อให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจสูงสุด

มาตรฐานการให้บริการ หัวใจของการสร้างมาตรฐานการบริการแก่ประชาชนนั้น คือ ข้าราชการผู้ให้บริการ ซึ่งมาตรฐานการบริการประชาชนขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ ๑) ยิ้มแย้ม แจ่มใส ๒) สบสายตาประชาชน อย่าหลบตา หรือก้มหน้า ๓) เอาใจใส่ประชาชนเป็นพิเศษ ๔) แสดงให้ประชาชนเห็นว่าข้าราชการผู้ให้บริการเอาใจใส่ประชาชน ๕) กล่าวคำสวัสดิ์ ไต่ถามทุกข์สุข ๖) กล่าวคำอำลา อวยพร และเชิญชวนให้มาใช้บริการใหม่ ๗) แสดง

ความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือ และ ๘) อธิบายนโยบายและระบุปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และมีผลกระทบกับประชาชน

การเตรียมตัวเป็นผู้ให้บริการ การเตรียมตัวเป็นผู้ให้บริการ คือ การเตรียมการพัฒนาบุคลากรในทุกหน่วยงาน ราชการ ทั้งข้าราชการผู้ให้บริการที่ต้องพบปะและให้บริการกับประชาชนโดยตรงตลอดจน ข้าราชการส่วนสนับสนุน โดยข้าราชการผู้ให้บริการต้องพัฒนาด้านจิตใจ ความรู้ความสามารถ เพื่อให้การบริการเป็นเลิศ

การพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้ให้บริการ ข้าราชการผู้ให้บริการเป็นผู้ที่จะติดต่อใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน และเป็นตัวแทนของหน่วยงานราชการ จึงควรต้องมีบุคลิกภาพที่ดีพร้อมที่จะเสนอบริการ ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสม กับรูปร่างลักษณะของตนเอง ถูกต้องตามระเบียบ มาตรฐานของทางราชการ สะอาดเรียบร้อย การยืน การเดิน การนั่ง ให้เป็นสง่า นามอง เรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์กับข้าราชการผู้ให้บริการ โดยเฉพาะการพูดคุยกับประชาชนผู้มาใช้บริการ การสอบถามเกี่ยวกับการบริการ หรือการขอข้อมูล ข้าราชการผู้ให้บริการควรเต็มใจแสดงออกถึงลักษณะของ การเชิญชวนให้เข้ามาเจรจา กิริยามารยาทต้องสุภาพ อ่อนโยน ทำงานให้กระฉับกระเฉง รวมทั้งการวางตัวให้น่าเชื่อถือ สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของหน่วยงานราชการนั้นๆ

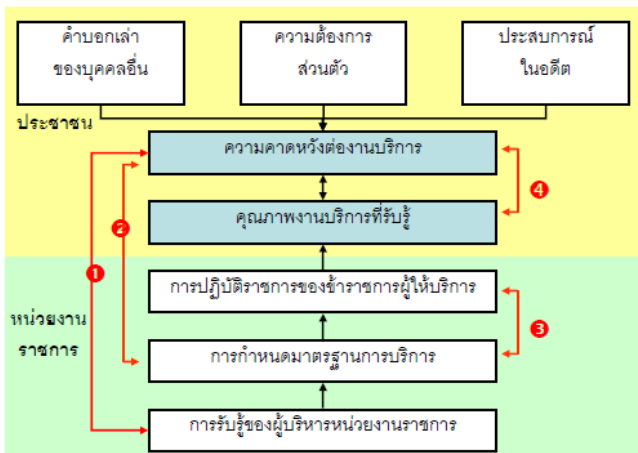
ข้อควรปฏิบัติขณะปฏิบัติภารกิจให้บริการ มีดังนี้ ๑) มีความรับผิดชอบ ๒) มีจรรยาบรรณในการให้บริการ ๓) ทำตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ ๔) ให้ความช่วยเหลือเมื่อประชาชนมีปัญหา ๕) ให้คำแนะนำตามความต้องการแต่ละราย อย่างเจาะจง ๖) อำนวยความสะดวกและนำเสนอสิ่งแวดล้อมของการให้บริการที่ดีให้กับประชาชน เช่น การมีน้ำดื่มให้บริการ มีสถานที่ให้นั่งรออย่างพอเพียง และ ๗) การเตรียมสุขาที่ถูกสุขอนามัย

การสร้างความประทับใจต่อประชาชนผู้ให้บริการ มีดังนี้ ๑) มุ่งมั่นให้บริการเกินความคาดหมายของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ๒) สร้างความแตกต่างในการบริการ ๓) สร้างความภูมิใจให้กับประชาชนที่เข้ารับบริการของหน่วยงาน ๔) ที่อยู่ในชุมชนและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดี ๕) พัฒนาระบบการให้บริการใหม่ๆ เพื่อยกระดับการให้บริการประชาชนให้สูงขึ้น และ ๖) บริหารความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการผู้ให้บริการกับประชาชนตลอดจนบริหารชุมชนสัมพันธ์

การประเมินผลการบริการ ในการประเมินผลการบริการ โดยการวัดความพึงพอใจของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานราชการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความคาดหวังของประชาชน ซึ่งต้องวัดจากความรู้สึกของประชาชน อันได้แก่

๑. การรับรู้ของประชาชน อาจเป็นการรับรู้ในทางบวกหรือทางลบก็ได้
๒. ความรู้สึกของประชาชน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตอบสนองทางอารมณ์ ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของความพอใจจนถึงระดับความประทับใจ

การที่จะให้ประชาชนเกิดความพอใจจะต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างคุณภาพของการบริการที่ได้รับเปรียบเทียบกับคุณภาพของการบริการที่คาดหวัง ซึ่งการประเมินผลนั้นสามารถทำได้โดยการศึกษาถึงช่องว่างของ

คุณภาพการให้บริการและทำการลดช่องว่างนั้น การศึกษาช่องว่างของคุณภาพการให้บริการสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ช่องว่างที่ ๑ ผู้บริหารของหน่วยงานราชการไม่เข้าใจถึงความต้องการของประชาชนต่องานบริการ ช่องว่างที่ ๒ มาตรฐานการให้บริการที่ทางหน่วยงานราชการกำหนดขึ้นไม่ตรงกับความคาดหวังของประชาชน

ช่องว่างที่ ๓ การปฏิบัติราชการของข้าราชการ ผู้ให้บริการไม่เป็นไปตามมาตรฐานการให้บริการของหน่วยงานที่กำหนดไว้

ช่องว่างที่ ๔ คุณภาพงานบริการที่ประชาชนรับรู้ ไม่ตรงกับสิ่งที่ประชาชนคาดหวัง

แนวทางแก้ไขเพื่อลดช่องว่างที่เกิดขึ้นเป็นดังนี้

ช่องว่างที่	สาเหตุ	แนวทางการลดช่องว่าง
๑	- ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง - การตีความข้อมูลที่ได้รับผิดพลาด - ขาดการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ - การสื่อสารไม่ชัดเจน - ความซับซ้อนในการบริหารหน่วยงานราชการ	<u>เรียนรู้ถึงความคาดหวังของประชาชน</u> - หาข้อมูลโดยการทวิจายจากประชาชน / รับข้อร้องเรียน - ผู้บริหารควรหาโอกาสสนทนากับประชาชนโดยตรง - ปรับปรุงโครงสร้างและการสื่อสาร
๒	- ความผิดพลาดในกระบวนการวางแผนกำหนดมาตรฐาน - เป้าหมายของหน่วยงานราชการนั้นไม่ชัดเจน - ผู้บริหารไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ	<u>กำหนดมาตรฐานการให้บริการที่ถูกต้อง</u> - ผู้บริหารเอาใจใส่ในคุณภาพ - ฝึกอบรมผู้บริหารในการสั่งการ - วัดผลการทำงานและแจ้งให้ข้าราชการในสังกัดทราบ - ปรับปรุงระบบการทำงานและเทคโนโลยี
๓	- มาตรฐานการให้บริการขาดความยืดหยุ่น - ข้าราชการผู้ให้บริการไม่เห็นด้วยกับมาตรฐานที่กำหนด - มาตรฐานที่กำหนดไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของหน่วยงานราชการ - มาตรฐานที่กำหนดไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและระบบปฏิบัติราชการที่มีอยู่ - มีปัญหาในการจัดการระบบปฏิบัติราชการ - มีปัญหาในการสื่อสารภายในหน่วยงานราชการ	<u>ทำให้การบริการเป็นไปตามมาตรฐาน</u> - กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน มีความท้าทาย ยืดหยุ่น เหมาะสม และเป็นไปได้ - ทำให้ข้าราชการผู้ให้บริการเข้าใจและยอมรับปฏิบัติตามมาตรฐาน - กำหนดบทบาทของข้าราชการผู้ให้บริการอย่างชัดเจน - ปรับปรุงประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในหน่วยงานราชการ - สร้างระบบการทำงานเป็นทีม
๔	<u>เกิดจากสาเหตุในช่องว่าง ๑ - ๓ ทำให้</u> - ประชาชนรับรู้ว่าการบริการมีคุณภาพไม่ดี - ประชาชนบอกต่อถึงความไม่ดี - ภาพลักษณ์ของหน่วยงานราชการแย่ลง - สูญเสียความศรัทธาจากประชาชน	- แก้ปัญหาที่เกิดจากช่องว่างที่ ๑ - ๓

การประเมินผลสามารถเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการ ดังนี้ ๑) การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ๒) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ๓) การส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ๔) การใช้สื่อปฏิสัมพันธ์ เช่น สื่อทางอินเทอร์เน็ต ๕) บัตรแสดงความคิดเห็น และ ๖) การใช้แบบสอบถาม

แนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าจากความต้องการที่หลากหลายของประชาชนนั้น ในทางปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญพิเศษของข้าราชการผู้ให้บริการในการแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารของหน่วยงานราชการจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้กับข้าราชการผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์ในการให้บริการกับประชาชน เพื่อให้ข้าราชการผู้ให้บริการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนแต่ละคนที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่สำคัญ โดยประโยชน์ของการกระจายอำนาจให้กับข้าราชการผู้ให้บริการ คือ ๑) เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับข้าราชการผู้ให้บริการ ๒) เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน ๓) รู้ความต้องการของประชาชน และ ๔) เป็นการลดค่าใช้จ่ายทางด้านข้าราชการผู้ให้บริการในกรณีตำแหน่งงานไม่เหมาะสม

การควบคุมอารมณ์ ข้าราชการผู้ให้บริการต้องสามารถรักษาและควบคุมอารมณ์ในขณะที่ให้บริการแก่ประชาชน โดยผู้ที่อยู่ในงานบริการควรปฏิบัติ ดังนี้ ๑) ฝึกฝนจิตใจตนเองให้มีสภาพที่คงที่ ๒) รับการฝึกฝนอบรมจากหน่วยงานภายใน หรือภายนอก ๓) ยึดหลักธรรมคำสอนโน้มน้ำหนักจิตใจ และ ๔) มีทัศนคติทางบวกต่องานที่ทำรักและพอใจในงาน

แนวทางปฏิบัติเมื่อผู้รับบริการเกิดความไม่พอใจต่องานบริการ เมื่อประชาชนไม่พอใจต่องานบริการก็จะทำเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานนั้น ข้าราชการผู้ให้บริการควรปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้ ๑) รับฟังปัญหาของประชาชนด้วยความตั้งใจ แสดงออกว่ายินดีที่จะแก้ปัญหาให้ประชาชน อย่าตกใจกับข้อร้องเรียนนั้น ๒) กล่าวแสดงความเสียใจ หรือขอโทษประชาชนหากเกิดความผิดพลาดในการให้บริการ ๓) หาหนทางในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วที่สุด ควรตั้งมาตรฐานเวลาในการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนนั้น โดยมาตรฐานแล้ว ไม่ควรเกิน ๓ ชั่วโมง และมีการติดตามต่อหลังจากข้อร้องเรียน ๒ - ๓ วัน หรือภายใน ๗ วันแล้วแต่สถานการณ์ และ ๔) เก็บข้อมูลความผิดพลาดที่เกิดขึ้น นำไปวิเคราะห์เพื่อหาหนทางแก้ไข ถ้าเกิดขึ้นอีกในอนาคต

ทั้งนี้ งานบริการของฝ่ายทะเบียนเป็นภาระงานที่ต้องอิงกฎหมายและระเบียบเป็นสำคัญ เจ้าหน้าที่จึงควรมีความรู้ในข้อกำหนดและระเบียบต่างๆ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนผู้มาขอรับบริการในกรณีหากเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเอกสารหรือตัวบุคคล

กฎหมายที่เกี่ยวกับงานทะเบียนทั่วไป (ทะเบียนครอบครัวและทะเบียนชื่อบุคคล)

ทะเบียนครอบครัวหมายถึงการจดหรือบันทึกการตายการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะในฐานะสามีภรรยา หรือบิดามารดากับบุตร

วัตถุประสงค์ของทะเบียนครอบครัว

๑. เพื่อเป็นเอกสารทางกฎหมาย
๒. เพื่อเป็นข้อมูลทางสถิติ
๓. ด้านการเมือง
๔. ด้านการศึกษา
๕. ด้านการปกครอง
๖. ด้านความมั่นคงปลอดภัยของชาติ
๗. ด้านสาธารณสุข
๘. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
๙. ด้านสิทธิของประชาชน

กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนครอบครัว

- ป.พ.พ. บรรพ ๕
- พ. ร. บ. จัดทะเบียนครอบครัว ๒๔๗๘
- พ. ร. บ. รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ๒๕๒๒
- พ. ร. บ. ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย ๒๔๘๑
- พ. ร. บ. ว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม ๒๔๘๔
- กฎกระทรวงมหาดไทย ๒๔๗๘
- กฎกระทรวงการต่างประเทศ
- ระเบียบ มท. ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว ๒๕๕๑

ทะเบียนครอบครัวมี ๗ ประเภท

๑. การจดทะเบียนสมรส ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายว่าด้วยการสมรส / ต้องแสดงความยินยอมและได้รับความยินยอมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย / ต้องได้มีการจดทะเบียนตามกฎหมายแล้วชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้ผู้รับบุตรบุญธรรมจะทำการสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่นต้องผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า ๓๑๐ วัน เว้นแต่ ๑) คลอดบุตรแล้ว ๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม ๓) มีใบรับรองแพทย์ว่ามีครรภ์ ๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

๒. ทะเบียนการหย่า การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วย (ม. ๒๕๐๓) ๑) ความตาย ๒) การหย่า ๓) ศาลพิพากษาให้เพิกถอน

การหย่า ทำได้ ๒ วิธี (ม. ๑๕๑๔) ๑) หย่าโดยความยินยอม ๒) หย่าโดยคำพิพากษาของศาล (ม. ๑๕๑๖)

๑) การหย่าโดยความยินยอม

- ต้องทำเป็นหนังสือและมีพยานลงลายมือชื่ออย่างน้อย ๒ คน (ม. ๑๕๑๔)
- ระบุการใช้อำนาจปกครองบุตรทรัพย์สินหนี้สินถ้ามี ในหนังสือสัญญาหย่า (ม. ๑๕๒๐)
- จะสมบูรณ์เมื่อได้จดทะเบียนการหย่าแล้ว (ม. ๑๕๑๕)

การหย่าโดยความยินยอม

- การหย่าในสำนักทะเบียน (ระเบียบ มท. ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๐)
- การหย่าต่างสำนักทะเบียน (ระเบียบ มท. ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๑)

๒) การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล

- ต้องนำสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดและมีคำรับรองคดีถึงที่สุดมาแสดงด้วย (ระเบียบ มท. ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๒, นส.มท. ๐๓๐๙.๓ / ๖๒๑๓ ลว. ๑๙ พ.ค. ๔๗) การบันทึกเพิ่มเติมหรือแก้ไขรายการต่าง ๆ ในทะเบียนการหย่าที่อาจกระทบกระเทือนสิทธิของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งห้ามมิให้นายทะเบียนบันทึกเว้นแต่มีคำพิพากษาของศาล (ระเบียบมท. ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๓๘, นส. มท. ๐๓๑๐.๒ / ๖ ๗๗๓ ลว. ๙ เม.ย. ๔๔)

๓. ทะเบียนรับรองบุตร

กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเด็กที่เกิดจากบิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสกันให้ถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น (ม. ๑๕๔๖) การที่เด็กจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาได้ต่อเมื่อ (ม. ๕๔๗)

๑. บิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง
๒. บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร
๓. ศาลพิพากษาให้เป็นบุตร

คำถาม: เมื่อบิดายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตรแต่ว่ามารดาเด็กเสียชีวิตแล้วนายทะเบียนจดทะเบียนให้โดยใช้มรณะบัตรของมารดาเป็นหลักฐานและให้เด็กลงลายมือชื่อให้ความยินยอมได้หรือไม่หรือมีวิธีการอื่นใดที่จะจดทะเบียนรับรองบุตรได้

คำตอบ: จากคำถามเป็นกรณีที่มารดาเสียชีวิตแล้วซึ่งตรงกับหลักกฎหมายที่ว่าไม่อาจให้ความยินยอมได้ดังกล่าวดังนั้นบิดาจึงต้องไปร้องขอต่อศาลแล้วนำคำพิพากษาศาลมาแสดงนายทะเบียนจึงจดทะเบียนให้ได้

คำถาม: เมื่อบิดายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร แต่ปรากฏว่าเด็กอายุเพียง ๒ เดือนนายทะเบียนจดทะเบียนให้โดยพิมพ์ลายนิ้วมือเด็กและให้มารดาลงลายมือชื่อให้ความยินยอมได้หรือไม่หรือมีวิธีการอื่นใดที่จะจดทะเบียนรับรองบุตรได้

คำตอบ: จากคำถามเป็นกรณีเด็กอายุเพียง ๒ เดือนจึงตรงกับหลักกฎหมายที่ว่าไม่อาจให้ความยินยอมได้เช่นกันซึ่งบิดาต้องไปร้องศาลและนำคำพิพากษามาเพื่อให้ นายทะเบียนจดทะเบียนรับรองบุตรให้นายทะเบียนจะจดทะเบียนรับรองบุตรได้ต่อเมื่อ (ม. ๑๕๔๘)

๑. ได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก

๒. ต้องมีคำพิพากษาของศาลกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอม

๔. ทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม

ในการจดทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรมมีเงื่อนไขตามกฎหมายดังนี้

๑. ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์และต้องมีอายุแก่กว่าบุตรบุญธรรม ๑๕ ปี (ม. ๑๕๔๘/๑๙)

๒. บุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีต้องให้ความยินยอมด้วย (ม. ๑๕๔๘/๒๐)

๓. ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมถ้ามีคู่สมรสต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส (ม. ๑๕๔๘/๒๕)

๔. บุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอม (ม. ๑๕๔๘/๒๑) ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมต้องผ่านการทดลองเลี้ยงดูไม่น้อยกว่า ๕ เดือน (พ. ร. บ. การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ม. ๒๓ ว. ๒)

๕. ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่แล้วจะเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นอีกในขณะเดียวกันไม่ได้เว้นแต่เป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรม (ม. ๑๕๔๘/๒๖) ผู้ยื่นคำขอมิถุมิลำเนาในกทม. หรือต่างประเทศให้ยื่นต่ออธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนผู้ยื่นคำขอมิถุมิลำเนาในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (ม. ๒๐ ว ๒ พ. ร. บ. การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒)

๖. ผลของการจดทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม

- บุตรบุญธรรมมีฐานะเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม แต่ไม่สูญเสียสิทธิ์และหน้าที่ในครอบครัวที่ได้กำเนิดมาและบิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองนับแต่วันที่เด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ม. ๑๕๔๘/๒๘)

- ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม (ม. ๑๕๔๘/๒๓)

ข้อสังเกต

๑. ไม่ต้องทดลองเลี้ยงดูหากผู้รับ

- พี่ร่วมบิดามารดาหรือมารดา

- ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา

- ผู้ปกครองตาม กม.

- บุคคลอื่นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข

๒. บุตรบุญธรรมมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของผู้รับ